

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ**

Матеріали

VII Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

06 листопада 2020 року

Одеса
ОДУВС
2020

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

764 Стан та перспективи розвитку адміністративного права
України: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф.,
м. Одеса, 06 листопада 2020 р. – Одеса : ОДУВС, 2020. – 138 с.

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2020

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Гаврилюк А. В., студентка (Одеський державний університет внутрішніх справ, м.Одеса, Україна)

Відповідно до ст. 55 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1]. Виходячи з даної норми, можемо сказати, що правова держава не може існувати без судової системи, яка має захищати Конституцію та законодавство країни. Судову систему утворюють суди загальної юрисдикції та суд конституційної юрисдикції. Саме на судову владу покладається така важлива функція як захист та поновлення законних прав та інтересі громадян, а також правопорядок та законність держави.

Правова держава містить у собі безліч ознак, однією з яких є право на доступ до правосуддя та справедливий суд. Маємо зазначити, що відповідно до статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [2].

Адміністративне судочинство посідає провідне місце в механізмі адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян. Адміністративний суд у сучасній Україні, як відзначає М. Смокович, став вагомим політичним чинником, причому не тільки у справах за позовами до вищих органів влади, а й в інших, які через постійне зростання їх кількості свідчать про катастрофічне незадоволення громадян іншими суб'єктами владних повноважень [3, с. 24].

Однією із проблем слід вважати кадрові проблеми адміністративних судів у зв'язку із несвоєчасним призначенням суддів, у яких закінчилися повноваження, Верховною радою України, а пізніше – із зміною порядку самого призначення. 30.09.2016 набрали чинності закони України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» порядок призначення на посаду судді змінився – тепер воно здійснюється Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя.

Було створено ситуацію, коли значна кількість суддів не мають повноважень здійснювати судочинство, внаслідок чого набагато збільшилася кількість справ, які повинні розглянути діючі судді.

Найяскравішим прикладом для ілюстрації цієї ситуації є Київський окружний адміністративний суд. Станом на березень 2017 р. у ньому було 49 суддів за штатом, і лише 12 із них мали повноваження.

Неукомплектованість суддівського корпусу адміністративних судів нерідко є причиною порушення строків розгляду справ. Все частіше громадяни звертаються до Європейського суду з прав людини на підставі порушення судами ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, у якій ідеться, зокрема, про право на розумний строк судового розгляду. Проте у цьому випадку заручниками ситуації стали як сторони у адміністративних справах, так і самі судді, тому залишається лише очікувати та сподіватися, що проблема вирішиться у найближчому майбутньому, а новостворена Вища рада правосуддя спрямує всі зусилля на подолання кадрової кризи [4].

Серед проблем, з якими стикається правосуддя, Г. Жилін виділяє такий фактор, що негативно впливає на його доступність, – те, що з кожним роком надходження справ у суди збільшується, зростає їхня складність. Причому це відбувається на тлі масової свідомості, в якій переважають негативні оцінки можливості судового захисту, а саме звернення до суду не схвалюється. У такій ситуації зміцнення авторитету суду, підвищення ефективності його роботи може спричинити лише ще більше навантаження на суди [5]. Іншою причиною, через яку істотно знижується доступність судового захисту, є та обставина, що надмірне навантаження судів негативно впливає на строки розгляду справ та якість судочинства, оскільки відбувається невинуватене спрощення та недотримання процедури. Численні скарги на порушення прав людини часто вчасно не розглядаються у зв'язку з перевантаженістю судів різних інстанцій і, особливо, судів на місцях [8].

На заваді доступності правосуддя в адміністративних справах також стали труднощі у визначенні належної юрисдикції. До запровадження адміністративного судочинства справи, що виникали з публічно-правових відносин, вирішувалися загальними та господарськими судами. Після набрання чинності КАСУ такі справи перейшли з цивільної та господарської юрисдикції до адміністративної юрисдикції. Часто в позивачів ще при зверненні до суду виникають труднощі з визначенням належної юрисдикції через недостатність розуміння того є вони публічними чи приватними.

На думку А.К. Соловйової, доступність правосуддя в судах загальної юрисдикції ускладнена через дорожнечу, повільність і формалізм процесу [7, с. 67].

На даних прикладах можемо побачити, що доступ до правосуддя в Україні містить багато аспектів, які на сьогодні є значною перешкодою доступності адміністративного правосуддя.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що головними перешкодами доступності адміністративного судочинства можуть стати такі, як велика завантаженість суддів адміністративних судів, віддаленість адміністративних судів від населення, формалізм і дорожнеча. З іншого боку, забезпеченню доступності адміністративного судочинства, на думку вчених-адміністративістів, слугує таке:

- 1) право на звернення до суду для відкриття провадження в адміністративній справі та порядок реалізації цього права;
- 2) територіальне розташування адміністративних судів;
- 3) відсутність матеріальних перешкод (судові витрати, надання правової допомоги та платних послуг);
- 4) встановлення такого порядку судового розгляду адміністративної справи, що забезпечує можливість безпосереднього здійснення особами, які беруть участь у справі, процесуальних прав у всіх інстанціях (особиста участь, мова, перекладач) [8, с. 175].

Отже, незважаючи на всі недоліки, що містяться у адміністративному судочинстві адміністративні суди користуються високим рівнем довіри серед суспільства, а проблеми, з яких виникають недоліки у даному судочинстві є загальними і розповсюджені на всю судову систему. Однак можна виділити такі проблеми адміністративного судочинства, як: недосконалість територіальна підзвітність адміністративних судів; неукомплектованість суддівського корпусу; недосконалість визначення належної юрисдикції судів; повільність і формалізм процесу. Забезпечення осіб якісним і результативним вирішенням питання щодо захисту прав і свобод у вирішенні публічно-правового спору одночасно підвищить рівень законності та відповідальності

органів публічної адміністрації за свою діяльність. А саме подолання вказаних проблем і внесення даних змін до чинного законодавства підвищить рівень доступності фізичних та юридичних осіб до судового захисту.

Література

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
3. Смокович М. Адміністративне судочинство як елемент конституційного ладу / М. Смокович // Юридична Україна. – 2011. – № 9. – С. 23–28.
4. Інтернет посилання: <https://radako.com.ua/news/aktualni-problemi-administrativnogo-sudochinstva>.
5. Жилин Г.А. Защита прав человека в гражданском судопроизводстве. Рос. юстиция. 1998. № 1. С. 5–7.
6. Горшкова С.А. Европейская защита прав человека и реформирование российской судебной правовой системы. Журн. рос. права. 2002. № 7. С. 99–112.
7. Соловьева А.К. Перспективы развития административной юстиции: Организационный и формальный подход. Правоведение. 1999. № 1. С. 66–72.
8. Руденко А.В. Адміністративне судочинство: становлення та здійснення: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Нац. юрид. академія України ім. Я. Мудрого. Харків, 2006. 209 с.

<i>Сарнацький М.А.</i> ВИДАННЯ ПРАВОВИХ АКТІВ УПРАВЛІННЯ ЯК ПРОВОА ФОРМА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ	107
<i>Слаблюк Н.С.</i> ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	108
<i>Стариченко А.О.</i> ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХИСТ НЕПОВНОЛІТНІХ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ	110
<i>Стукаліна О.В.</i> ТЕРОРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВЕЛИКИХ МІСТАХ ЯК ЗАГРОЗА СУЧАСНОМУ ДЕРЖАВОТВОРЕННЮ	111
<i>Щербак М.Ю.</i> КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК НЕВІДВОРОТНІЙ ФАКТОР СТРИМУВАННЯ КОРУПЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ КОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА	113
<i>Тригуб С.М.,</i> ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОМАНІЇ	115
<i>Гаврилюк А. В.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ	116
<i>Говорова Г.В., Ізбац К.С.</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	118
<i>Михайленко Є. О., Баранов С.О.</i> ЦЕНТР НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ЯК ОСНОВНИЙ СУБ'ЄКТ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ	120
<i>Назарук Я.С., Коронатов О.М.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СТАТТІ 172 ⁴ КОДЕКСУ УКРАЇНИ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	121
<i>Чуприна Ю.П., Кузьменко Ю.В.</i> АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЩОДО ПОРУШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ	123
<i>Гданов І.Р.</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДЕОКУПАЦІЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ	126